

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6MCdo/12/2012
Identifikačné číslo spisu:	1409205809
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1409205809.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej Slovenskej republiky, za ktorú koná Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Bratislave, so sídlom v Bratislave, Špitálska 14, proti povinnému E. Z., bývajúcemu v T., o vymoženie 16,59 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. 15 Er 1146/2009, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava IV z 11. novembra 2011 č.k. 15 Er 1146/2009-16, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky z a m i e t a.
Oprávnenej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Oprávnená sa návrhom doručeným súdnemu exekútorovi JUDr. Ladislavovi Ághovi dňa 15. júna 2009 domáhala vymoženia pohľadávky v sume 16,59 Eur s príslušenstvom voči povinnému na základe exekučného titulu - bloku na pokutu nezaplatenú na mieste vydaného OR PZ Bratislava I 18. júla 2007 č. I., ktorým bola povinnému uložená pokuta vo vymáhanej výške za spáchanie priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky podľa § 22 ods. 1 písm. k) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch (ďalej len „zákon o priestupkoch“). Blok na pokutu nadobudol vykonateľnosť 3. augusta 2007.

Súdny exekútor po udelení poverenia na vykonanie exekúcie vydal 5. júla 2009 upovedomenie o začatí exekúcie, proti ktorému podal povinný včas námietky smerujúce jednak proti trovám exekúcie a jednak proti samotnej exekúcii. V námietkach proti exekúcii uviedol, že rozhodnutie o uložení pokuty za priestupok bolo možné podľa § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch v znení účinnom do 31. augusta 2008 vykonať do troch rokov od uplynutia lehoty určenej na jej zaplatenie, čo sa v danom prípade nestalo. Hoci novela zákona o priestupkoch vykonaná zákonom č. 298/2008 Z.z. účinná od 1. septembra 2008 uvedené ustanovenie zrušila, treba na rozhodnutia o uložení pokuty za priestupok vydaných do 31. augusta 2008 použiť predpisy účinné pred týmto dňom, t.j. aj ustanovenie § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch. Citovaná novela totiž k tejto zmene neobsahovala žiadne prechodné ustanovenia. Zrušenie trojročnej prekluzívnej doby sa preto vzťahuje len na rozhodnutia o priestupku vydané po 1. septembri

2008. Opačný výklad by znamenal retroaktívne vzťahovanie zrušenia trojročnej prekluzívnej doby na rozhodnutia, ktorých vymáhateľnosť v čase ich vydania bola obmedzená trojročnou prekluzívnou lehotou, čo odporuje požiadavke právnej istoty a ochrany už nadobudnutých práv podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR. Keďže prekluzívna doba uvedená v citovanom ustanovení zákona o priestupkoch účinného do 31. augusta 2008 márne uplynula, nie je možné na podklade bloku na pokutu viesť ďalej exekúciu. Námietky proti trovám exekúcie odôvodnil neoprávneným uplatňovaním si nákladov spojených s výkonom exekúcie v sume 30,87 Eur exekútorom, ktoré mu podľa povinného skutočne nevznikli.

Okresný súd Bratislava IV uznesením z 11. novembra 2011 č.k. 15 Er 1146/2009-16 námietky povinného proti exekúcii i proti trovám exekúcie zamietol. K prvému výroku zamietajúceho uznesenia uviedol, že počas plynutia trojročnej prekluzívnej lehoty na vymáhanie pohľadávky (táto by uplynula 3. augusta 2010), došlo novelizáciou zákona o priestupkoch vykonanou zákonom č. 298/2008 Z.z. účinnou od 1. septembra 2008, k vypusteniu ustanovenia § 88 ods. 1, ktoré upravovalo prekluzívnu lehotu, v ktorej bolo možné rozhodnutie o uložení pokuty za priestupok vykonať. V novele zákona o priestupkoch sa nenachádzajú prechodné ustanovenia upravujúce prípady začaté po 1. septembri 2008, keď exekučný titul bol vydaný pred 1. septembrom 2008 a trojročná prekluzívna lehota na vymáhanie by uplynula po 1. septembri 2008. Výslovil názor, že v rozhodnom období, teda ku dňu 3. augusta 2010 nemožno už aplikovať ustanovenie § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch v znení do 31. augusta 2008, pretože ide o právnu normu, ktorá už v tomto období nebola platná. Novelizácia ustanovenia § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch v znení od 1. septembra 2008 je príkladom nepriamej retroaktivity. Keďže prechodné ustanovenia neriešia stret rozdielnych úprav, právne účinky novelizovaného ustanovenia § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch v znení účinnom od 1. septembra 2008 sa vzťahujú aj na právne vzťahy založené v minulosti. V súvislosti s lehotou na výkon rozhodnutia poukázal na ustanovenie § 51 zákona o priestupkoch v spojení s § 71 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „správny poriadok“), z ktorých vyvodil, že citované zákonné ustanovenie umožňuje pre prípad, že v zákone o priestupkoch nie je úprava ohľadne výkonu rozhodnutia, použiť úpravu uvedenú v správnom poriadku. Podľa nej možno výkon rozhodnutia nariadiť najneskôr do troch rokov po uplynutí lehoty určenej pre splnenie uloženej povinnosti. V danom prípade teda už nie je potrebné, aby v stanovenej trojročnej lehote došlo k vymoženiu uloženej pokuty, ale postačí, aby v lehote troch rokov po uplynutí lehoty určenej na splnenie povinnosti, došlo k nariadeniu výkonu rozhodnutia. Zamietnutie námietok povinného proti trovám exekúcie odôvodnil tým, že v danom prípade ide iba o predbežné vyčíslenie trov exekúcie, ktoré boli vyčíslené v súlade so zákonom. Uviedol, že ak by po skončení exekúcie došlo k vymoženiu určených predbežných trov, ktoré by presahovali skutočné trovy exekúcie, súdny exekútor je povinný preplatok povinnému vrátiť.

Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podal na základe podnetu povinného mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Poukázal na ustanovenia §§ 1, 2, 3, § 251 ods. 4, § 167 ods. 2, § 157 ods. 2 O. s. p., § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch účinného do 31. augusta 2008, § 57 ods. 1 písm. f/, § 58 ods. 1, § 200 ods. 1 a § 201 ods. 1 Exekučného poriadku. V časti zamietnutia námietok povinného proti exekúcii namietal nesprávne právne posúdenie veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.) a v časti trov exekúcie namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, čím bola povinnému odňatá možnosť konať pred súdom (§ 243f ods. 1 písm. a/ v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.). Nesúhlasil s názorom exekučného súdu, že na vykonateľnosť rozhodnutia o uložení pokuty za priestupok sa s účinnosťou od 1. septembra 2008 subsidiárne vzťahuje ustanovenie § 71 ods. 3 správneho poriadku. Mal za to, že vykonateľnosť rozhodnutia o uložení pokuty za priestupok i naďalej upravuje zákon o priestupkoch. Nie je preto dôvod podporne použiť ustanovenia správneho poriadku. Nestotožnil sa ani s tvrdením exekučného súdu, že ku dňu 3. augusta 2010 (okamih, kedy by uplynula trojročná prekluzívna lehota) nemožno aplikovať ustanovenie § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch v znení do 31. augusta 2008. Podľa názoru generálneho prokurátora pre posúdenie vymáhateľnosti rozhodnutí o uložení pokuty za priestupok vydaných do 31. augusta 2008 sa použije ustanovenie § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch v znení účinnom do 31. augusta 2008, ktoré ustanovilo trojročnú prekluzívnu lehotu. Zrušenie prekluzívnej lehoty v prípadoch rozhodnutí o uložení pokuty za priestupok vydaných do 31. augusta 2008, novelizovaným ustanovením § 88 zákona o priestupkoch

v znení účinnom od 1. septembra 2008, by znamenalo nepravú retroaktivitu, čo je v rozpore so všeobecným zákazom retroaktivity v trestnom a priestupkovom práve. Poukázal na to, že od zásady zákazu retroaktivity je možné sa odchýliť celkom výnimočne, a to výslovným pozitívnym intertemporálnym ustanovením a že z pohľadu retroaktivity právnych noriem je podstatnou otázkou ochrany nadobudnutých práv, ktoré by neskoršia právna úprava už nemala rušiť, prípadne zhoršovať, ale len pro futuro zlepšovať. Zároveň tvrdil, že pre aplikáciu ustanovenia § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch je rozhodujúci okamih nadobudnutia vykonateľnosti rozhodnutia o uložení pokuty za priestupok, a nie okamih začatia exekúcie. Prvostupňový súd teda pochybil, keď na rozhodnutie o uložení pokuty za priestupok z 18. júla 2007 aplikoval právny predpis o vykonateľnosti rozhodnutia účinný od 1. septembra 2008. Vzhľadom na to, že v danom prípade prekluzívna trojročná lehota uplynula 3. augusta 2010, mal súd z úradnej povinnosti exekúciu zastaviť podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku. V časti zamietnutia námietok povinného proti trovám exekúcie vytýkal generálny prokurátor súdu nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, keď sa žiadnym spôsobom argumentačne nevysporiadal so skutočnosťami, uvádzanými povinným v písomných námietkach proti predbežným trovám exekúcie. Napokon poukázal na skutočnosť, že exekučné konanie sa uskutočňuje na základe nezákonného exekučného titulu, keďže povinný s uložením blokovej pokuty nesúhlasil, a teda neboli splnené zákonné podmienky pre blokované konanie (§ 84 ods. 1 zákona o priestupkoch).

Oprávnená trvala na pokračovaní vo výkone exekúcie na základe právoplatného a vykonateľného exekučného titulu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora nie je dôvodné.

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní vytýka rozhodnutiu okresného súdu v časti, ktorým námietky povinného proti exekúcii zamietol, že spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), keď nesprávne posúdil otázku subsidiárneho použitia ustanovenia § 71 ods. 3 správneho poriadku s účinnosťou od 1. septembra 2008 na vykonateľnosť rozhodnutia o uložení pokuty za priestupok, keď nesprávne posúdil nemožnosť aplikácie ustanovenia § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch v znení účinnom do 31. augusta 2008 na posudzovanú vec a keď neprihliadol na skutočnosť, že exekučné konanie sa uskutočňuje na základe nezákonného exekučného titulu.

Podľa § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch účinného do 31. augusta 2008 rozhodnutie o uložení pokuty za priestupok, o nároku na náhradu škody a o náhrade trov konania možno vykonať do troch rokov od uplynutia lehoty určenej na ich zaplatenie.

Podľa § 71 ods. 3 správneho poriadku účinného do 31. decembra 2003 rozhodnutie možno vykonať najneskôr do 3 rokov po uplynutí lehoty určenej pre splnenie uloženej povinnosti (ods. 1).

Podľa § 71 ods. 3 správneho poriadku účinného od 1. januára 2004 výkon rozhodnutia možno nariadiť najneskôr do 3 rokov po uplynutí lehoty určenej pre splnenie uloženej povinnosti (ods. 1).

Podľa § 51 zákona o priestupkoch, ak nie je v tomto alebo v inom zákone ustanovené inak, vzťahujú sa na konanie o priestupkoch všeobecné predpisy o správnom konaní.

Ostatne citované zákonné ustanovenie rieši v III. časti zákona upravujúceho konanie o priestupkoch vo všeobecnej rovine vzťah zákona o priestupkoch k správneho poriadku. Generálny prokurátor v tejto súvislosti správne uvádza, že zákon o priestupkoch je vo vzťahu k správneho poriadku zákonom špeciálnym a že z tohto vzťahu uvedených právnych predpisov vyplýva, že na konanie o priestupku sa prioritne vzťahujú ustanovenia tohto zákona a jedine v prípadoch absencie určitej právnej úpravy v

zákoně o priestupkoch sa podporne používajú ustanovenia Správneho poriadku. Potiaľ možno s generálnym prokurátorom súhlasiť.

Jeho záver vychádzajúci z uvedeného vzťahu správneho poriadku k zákonu o priestupkoch, podľa ktorého ani po vypustení ustanovenia § 88 ods. 1 zo zákona o priestupkoch neprichádza do úvahy podporné použitie ustanovenia § 71 ods. 3 Správneho poriadku, lebo výkon rozhodnutia o uložení pokuty za priestupok je aj po novele predmetom úpravy zákona o priestupkoch (§§ 88, 88a a 88b zákona o priestupkoch), nemožno považovať za správny.

V zákone o priestupkoch sa do prijatia novely vykonanej zákonom č. 298/2008 Z.z. účinnou od 1. septembra 2008 v jeho III časti pod marginálnou rubrikou Výkon rozhodnutia nachádzala v ustanovení § 88 ods. 1 právna úprava lehoty, do ktorej bolo potrebné rozhodnutie o uložení pokuty za priestupok (a ďalšie tam uvedené rozhodnutia) vykonať. Rovnakú právnu úpravu vo všeobecnej podobe obsahoval aj správny poriadok v jeho piatej časti pod názvom Výkon rozhodnutí v ustanovení § 71 ods. 3. Novela správneho poriadku vykonaná zákonom č. 527/2003 Z.z. účinná od 1. januára 2004 zmenila toto ustanovenie tak, že výkon rozhodnutia možno nariadiť najneskôr do troch rokov po uplynutí lehoty určenej pre splnenie uloženej povinnosti.

Z uvedeného je teda zrejmé, že právna úprava lehoty, do ktorej je možné rozhodnutie správneho orgánu nútene vymáhať, sa nachádzala v správnom poriadku aj v zákone o priestupkoch, a že po prijatí novely správneho poriadku, nekorešpondovala úplne s právnou úpravou v zákone o priestupkoch. Účelom novely zákona o priestupkoch vykonanej zákonom č. 298/2008 Z.z. v súvislosti so zmenou v § 88 ods. 1 formou jeho vypustenia bolo dať právnu úpravu v zákone o priestupkoch do súladu s právnou úpravou v Správnom poriadku. Uvedené nepochybne vyplýva aj z dôvodovej správy citovanej novely k tomuto ustanoveniu, v ktorej sa uvádza, že „vypustením odseku 1 sa právna úprava výkonu rozhodnutí na peňažné plnenia dostane do súladu s právnou úpravou v zákone č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok). Nie je vecný dôvod, aby vymáhanie pokút za priestupky bolo iné, ako vymáhanie iných pokút.“

Z uvedeného je zrejmé, že vypustením § 88 ods. 1 zo zákona o priestupkoch sa sledoval cieľ, aby aj vymáhanie pokút za priestupky z hľadiska lehoty, do ktorej je možné rozhodnutie vydané správnym orgánom nútene vymáhať, spadalo pod režim právnej úpravy Správneho poriadku.

Všeobecný právny predpis vo vzťahu k zákonu o priestupkoch upravuje teda pri výkone rozhodnutí vydaných správnymi orgánmi lehotu, do ktorej je možné takéto rozhodnutie vymáhať. Keďže aj v prípade rozhodnutia o pokute za priestupok prichádza pri výkone (exekúcii) takéhoto rozhodnutia do úvahy aplikácia tohto vzťahu a zákon o priestupkoch nemá od 1. septembra 2008 takúto právnu úpravu, treba v konaní o výkon rozhodnutia (v exekučnom konaní) podporne použiť ustanovenie § 71 ods. 3 správneho poriadku. Opačný výklad by znamenal, že od novely zákona o priestupkoch vykonanej zákonom č. 298/2008 Z.z. v súvislosti so zmenou v § 88 ods. 1, by sa pri výkone rozhodnutia o pokute za priestupok (exekúcii) žiadna lehota neuplatňovala, čo by bolo v rozpore nielen s účelom tejto novely, ale predovšetkým v rozpore so zásadou „lex specialis derogat legi generalis“ (zákon špeciálny ruší zákon všeobecný), na ktorej je založený vzťah zákona o priestupkoch k správneho poriadku. Generálny prokurátor neopodstatnene preto namieta nesprávne právne posúdenie veci exekučným súdom v otázke subsidiárneho použitia ustanovenia § 71 ods. 3 správneho poriadku pri výkone rozhodnutia o pokute za priestupok v konaní začatom po 1. septembri 2008.

Pri strete staršej právnej úpravy s novou právnou úpravou vyvolanom prijatím novely zákona v prípade absencie prechodných ustanovení treba vychádzať zo všeobecných zásad platných pre konkrétne odvetvie práva.

Ustanovenie § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch, ktorého sa (okrem iných) týkala novela tohto zákona vykonaná zákonom č. 298/2008 Z.z., bolo systematicky začlenené do III. časti zákona o priestupkoch,

ktorá časť upravuje konanie o priestupkoch, t.j. upravuje procesný postup v takomto konaní. Keďže táto novela žiadne prechodné ustanovenia neobsahovala, bolo potrebné vychádzať pri riešení otázky, či v danom konaní použiť znenie staršieho právneho predpisu alebo nového zo zásad typických pre procesné právo.

Pre procesné právo vo všeobecnosti platí, že nové ustanovenia zákona sa aplikujú nielen v konaniach, ktoré boli začaté po účinnosti novely, ale aj v konaniach, ktoré boli začaté podľa starších právnych predpisov. Táto zásada sa neuplatní v tých prípadoch, ak zákon z nej ustanoví výnimky. Pokiaľ ide o lehoty platí všeobecná zásada, podľa ktorej pre tie lehoty, ktoré sa v deň, keď novela zákona nadobudla účinnosť ešte neskončili, platia ustanovenia nového zákona. Len v prípade, ak by zákon doteraz ustanovoval dlhšiu lehotu, skončí sa až v tomto neskoršom čase.

V posudzovanej veci podkladom pre exekúciu je blok na pokutu za priestupok vydaný 18. júla 2007, ktorý nadobudol vykonateľnosť 3. augusta 2007. Ide teda o exekučný titul, ktorý bol vydaný za účinnosti staršej právnej úpravy, t.j. v období, keď platilo ustanovenie

§ 88 ods. 1 zákona o priestupkoch. Trojročná lehota uvedená v tomto ustanovení začala plynúť dňom nadobudnutia vykonateľnosti tohto exekučného titulu, t.j. dňom 3. augusta 2007 a uplynula 3. augusta 2010. Ide teda nepochybne o lehotu, ktorá sa v deň účinnosti novely zákona o priestupkoch vykonanej zákonom č. 298/2008 Z.z. neskončila. V § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch nebola ustanovená dlhšia lehota ako tá, ktorá je predmetom úpravy v § 71

ods. 3 správneho poriadku, a ktoré ustanovenie je potrebné na danú vec podporne použiť. To znamená, že aj podľa novej právnej úpravy, trojročná lehota začne plynúť 3. augusta 2007 a uplynie 3. augusta 2010. Oproti úprave v zákone o priestupkoch sa zmenila len skutočnosť, s ktorou sa spája zachovanie uvedenej lehoty. Účelom uvedeného časového obmedzenia

pri vymáhaní rozhodnutí vydaných správnym orgánom je iniciovať jeho realizáciu oprávneným v primeranom čase. Nejde tu o lehotu, v ktorej by povinný mal určitý procesný úkon uskutočniť. Povinný žiadne procesné oprávnenie, ktoré by bolo obmedzené lehotou uvedenou v § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch, nezískava. Neprichádza preto do úvahy ani porušenie skôr nadobudnutých procesných práv na strane povinného aplikáciou novej právnej úpravy, a teda porušenie zásady ochrany už nadobudnutých práv podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR.

So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že v posudzovanej veci treba pri strete právnych úprav uplatniť vyššie uvedenú všeobecnú zásadu pre lehoty, a teda že v danej veci treba použiť znenie nového právneho predpisu. Aj v tejto časti treba preto považovať námietky generálneho prokurátora za neopodstatnené.

K námietke generálneho prokurátora, podľa ktorej sa exekučné konanie uskutočňuje na základe nezákonného exekučného titulu, lebo povinný s uložením blokovej pokuty nesúhlasil, dovolací súd neprihliadol. Táto námietka totiž nebola predmetom podnetu povinného, ktorým je generálny prokurátor viazaný. Generálny prokurátor týmito dôvodmi išiel nad rámec podnetu povinného, čo je neprípustné.

Pre úplnosť však treba dodať, že ak by exekučný súd uznal jej dôvodnosť (exekučný súd je povinný ex offio skúmať v každom štádiu exekučného konania, či exekučný titul bol vydaný v súlade so zákonom alebo nie), v exekučnom konaní by nemohol ďalej pokračovať.

Napokon, ani námietka generálneho prokurátora, že rozhodnutie exekučného súdu v časti, v ktorej zamietol námietky povinného proti trovám exekúcie je nepreskúmateľné, nie je dôvodná. Exekučný súd síce stručne, ale zrozumiteľne a jasne uviedol dôvody, pre ktoré nepovažoval námietky povinného v tejto časti vznesené, za opodstatnené. Tým, ako rozhodnutie v tejto časti odôvodnil, sa fakticky vyporiadal aj s námietkami uvedenými povinným. Odôvodnenie uznesenia exekučného súdu v dotknutej časti spĺňa preto parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že exekučný súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv povinného.

Možno teda uzavrieť, že generálny prokurátor neopodstatnene namieta, že konanie pred exekučným súdom je postihnuté vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p. a že rozhodnutie exekučného súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd Slovenskej republiky ním podané mimoriadne dovolanie zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Oprávnenej trovy dovolacieho konania nepriznal, lebo jej v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.